

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ SAJUNGOS ETIKOS KOMISIJOS IR
LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS
2013-05-31**

Lietuvos architektų sąjungos (LAS) etikos komisija ir Lietuvos architektų rūmų (LAR) profesinės etikos taryba (toliau kartu – Jungtinė etikos komisija arba Komisija) išnagrinėjo LAS narių Donaldo Trainausko ir Dariaus Baliukevičiaus 2013-04-30 prašymą, pateiktą LAS etikos komisijai, bei LAS ir LAR nario Kęstučio Pempės 2013-05-14 prašymą ir 2013-05-20 šio prašymo patikslinimą, pateiktą LAR profesinės etikos tarybai (toliau kartu – Prašymai) dėl galimų profesinės etikos pažeidimų teikiant bažnyčios Pašilaičiuose architektūrinius pasiūlymus.

Jungtinę etikos komisiją sudarė LAS etikos komisijos nariai Leonardas Vaitys, Algimantas Mačiulis, Kęstutis Česnauskas, LAS etikos komisijos ir LAR profesinės etikos tarybos narys Saulius Juškys, LAR profesinės etikos tarybos nariai Linas Tuleikis, Tauras Paulauskas, Tumas Mazūras, Daiva Bakšienė, Loreta Janušaitienė, Gintautas Pamernekis. Jungtinės etikos komisijos posėdžio pirmininku narių daugumos sprendimu buvo paskirtas L. Tuleikis, sekretoriumi – T. Mazūras.

LAS etikos tarybos narys K. Kisielius dėl darbo santykių su K. Pempė nuo svarstymo nusišalino. LAR profesinės etikos tarybos narė D. Bakšienė svarstyme dalyvavo, tačiau dėl darbo ir asmeninių santykių su abiem prašymus pateikusiomis pusėmis nuo sprendimo priėmimo (balsavimo) nusišalino.

I. Pateiktų prašymų esmė

1. Architektai D. Trainauskas ir D. Baliukevičius kreipėsi į LAS etikos komisiją su prašymu atsakyti į klausimą, ar architektas K. Pempė nepažeidė profesinės etikos nuostatų **pasirašydamas sutartį ir pateikdamas projektinius pasiūlymus VŠĮ Vilniaus arkivyskupijos Ekonomo tarnybai** (toliau – Užsakovas) **prieš tai neinformavęs autorių grupės**, sudarytos iš D. Trainausko, D. Baliukevičiaus, A. Kairytės, A. Kepenytės, 2007 metais laimėjusios LAS organizuotą Pašilaičių parapsinės bažnyčios Vilniuje architektūrinių pasiūlymų konkursą (toliau – Konkursas), atsižvelgiant į tai, kad Užsakovo derybos su laimėtojais nebuvo pravestos, taip pat tai, kad architektas K. Pempė su autorių grupe dalyvavo Konkurse, tačiau netapo jo laimėtoju, be to, kaip tuometinis LAS vadovas, jis tvirtino Konkurso sąlygas.
2. Architektas Kęstutis Pempė kreipėsi į LAR profesinės etikos tarybą su prašymu atsakyti:
  - a. Ar jis pats pažeidė profesinės etikos nuostatas **pradėdamas naujo bažnyčios komplekso architektūrinių pasiūlymų rengimą** tame pačiame žemės sklype, kuriame prieš kelerius metus pasibaigė Konkursas, įvertinant tai, kad prieš pradėdamas darbą jis įsitikino, jog Užsakovas neturi jokių įsipareigojimų prieš Konkursą laimėjusius asmenis, taip pat tai, kad architektūriniai pasiūlymai buvo pradėti rengti pagal naują Užsakovo programą, bei tai, kad architektūriniai pasiūlymai iki šiol nėra Užsakovo patvirtinti;
  - b. Ar nepažeidė Kodekso nuostatų architektūriniame portale pilotas.lt **įžeidžiančius ir nekorektiškus komentarus teikę** architektai bei ar Kodekso nepažeidė minėto portalų redaktorius, **spausdinęs įžeidžiančius anoniminius komentarus**.
3. Jungtinė etikos komisija priėmė sprendimą svarstyti D. Trainausko ir D. Baliukevičiaus pateiktą prašymą, taip pat K. Pempės klausimą dėl jo paties galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų. Komisija nusprendė K. Pempės užduoto antrojo klausimo nenagrinėti, kadangi prašyme nebuvo nurodyti galimai profesinę etiką pažeidę asmenys bei konkretūs įžeidžiantys ir nekorektiški komentarai (K. Pempė tokiam sprendimui neprieštaravo). Tačiau kartu Komisija pažymi, kad Kodekse yra įtvirtinta nuostata, kad *ne vienas architektūros paslaugų teikėjas piktavališkai ar nesąžiningai nekritikuoja kito architekto darbo ir nesistengia jo diskredituoti* (4.10 p.), todėl ateityje tokių klausimų svarstymas ir profesinės etikos pažeidimo pripažinimas yra galimas.

II. Aktualios profesinės etikos nuostatos

1. Europos architektūros paslaugų teikėjų kodeksas, skirtas Europos Sąjungos šalyse dirbantiems atestuotiesiems, registruotiesiems ar licencijuotiesiems architektams, teikiantiems architektūros paslaugas, kurį kaip profesinės etikos pagrindą susirinkime patvirtino ir LAR, nurodo:
  - a. *Visi architektūros paslaugų teikėjai elgiasi sąžiningai ir dorai, ką jie besakytų ir bedarytų, vykdydami savo kaip Europos liberalios profesijos atstovų profesines pareigas (1 principas. Bendrieji įsipareigojimai);*
  - b. *Visuomenės labui visi architektūros paslaugų teikėjai privalo griežtai laikytis jų profesinę veiklą, darbą ir paslaugas, už kurių teikimą jie yra atsakingi, reglamentuojančių įstatymų dvasios ir raidės, įvertinti savo profesinės veiklos poveikį visuomenei ir aplinkai, atliekant tokį darbą ir teikiant tokias paslaugas (2 principas. Įsipareigojimai visuomenės labui);*
  - c. *Joks architektūros paslaugų teikėjas, paskyrus jį konkurso vertinimo komisijos nariu vėliau neužima kokių nors kitų pareigų, susijusių su tokio konkurso objektu (4.9 p.);*
  - d. *Visi architektūros paslaugų teikėjai prieš pradėdami derybas dėl sutarties pasirašymo projektui ar kitam su savo profesija susijusiam darbui atlikti, kada jiems yra žinoma, ar kada pagrįstai pasiteiravę gali sužinoti, kad tam pačiam klientui arba esamam ar būsimam naudotojui ir tam pačiam projektui ar su architekto profesija susijusiam darbui atlikti tuo pačiu metu yra paskirtas kitas architektūros paslaugų teikėjas, įsipareigoja apie tai informuoti tą kitą paslaugų teikėją (4.11 p.).*
2. LAS patvirtinti Architekto profesijos etiniai principai nurodo:
  - a. *Architektui, dirbančiam urbanistinio ir architektūrinio projektavimo darbą, neleistina imtis darbo, kuris buvo pradėtas ir nebaigtas kito gyvo architekto, be pastarojo žinios (6.1. p.).*

III. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

Jungtinė etikos komisija išnagrinėjo Priede Nr. 1 išvardintus dokumentus, išklausė architektų K. Pempės ir D. Baliukevičiaus paaiškinimus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

- a. 2007 metais Užsakovo užsakymu LAS organizavo Pašilaičių parapsinės bažnyčios Vilniuje architektūrinių pasiūlymų konkursą. Darbų vertinimo komisiją sudarė Užsakovo atstovai kunigai Medardas Čėponis, Hans Friedrich Fischer, Wojciech Gorlicki, dailės istorikė Sigita Maslauskaitė, architektai Vladas Treinys, Mindaugas Grabauskas, Danas Ruseckas, Gintaras Balčytis, Irena Kliobavičiūtė. Konkurso komisijos sprendimu, už Konkursui pateiktą darbą I vieta ir 7500,00 Lt premija buvo skirta autorių grupei, sudarytai iš D. Trainausko, D. Baliukevičiaus, A. Kairytės, A. Kepenytės, taip pat buvo nustatyti II ir III vietų bei paskatinamųjų premijų laimėtojai. Konkurso sąlygose nustatytos premijos Konkurso laimėtojams buvo išmokėtos;
- b. Komisijos vertinimu, Konkurso sąlygose buvo įtvirtinta Užsakovo teisė (ne pareiga) vykdyti derybas su Konkurso dalyviais dėl tolimesnio projektavimo. Konkursą skelbianti organizacija, apsisprendusi derėtis su Konkurso dalyviais, įsipareigojo derybas pradėti tik su pirmą vietą Konkurse užėmusiu dalyviu, o esant nustatytoms sąlygoms, su žemesnės vietos dalyviu. Terminas, per kurį Užsakovas gali apsispręsti vykdyti derybas, nenustatytas;
- c. Derybos dėl projektavimo sutarties su Konkurso laimėtojų grupe pradėtos nebuvo. D. Baliukevičiaus teigimu, D. Trainauskas ne kartą kreipėsi telefonu į Užsakovą, kuris žodžiu nurodydavo, kad sprendimo dėl tolimesnio projektavimo priimta nėra, tolesnius darbus stabdo lėšų stygius, ir kad Užsakovas informuos D. Trainauską, kai bus nuspręsta toliau vystyti projektą. Po 2013-04-30 D. Trainausko kreipimosi raštu, Užsakovas 2013-05-15 raštu informavo, kad iki šiol sprendimo dėl derybų ar jų atsisakymo priimta nėra ir įvardino, kad visa tai dar gali įvykti. Komisijos vertinimu, tuo buvo patvirtinta, kad Užsakovo įsipareigojimai, apibrėžti konkurso sąlygose, prieš konkurso laimėtojus nėra visiškai išpildyti, ar kaip nors nutraukti;

- d. K. Pempė nurodė, kad 2012 m., bendradarbiaudamas su Užsakovu dėl kito Užsakovui priklausančio objekto projektavimo, gavo pasiūlymą parengti ir bažnyčios Pašilaičiuose projektinius pasiūlymus pagal naują programą. Gavęs tokį pasiūlymą, jis raštu užklausė Užsakovo dėl jo įsipareigojimų Konkurso laimėtojams. K. Pempės teigimu, Užsakovas jam žodžiu atsakė, kad Konkurso sąlygose buvo suteikta teisė, bet ne nustatyta pareiga, derėtis dėl projektavimo su Konkurso laimėtojais, todėl Užsakovas jokių įsipareigojimų prieš Konkurso laimėtojus neturi, derybos nebus vykdomos, Konkursą laimėjęs darbas nebus įgyvendinamas ir santykiai su Konkurse dalyvavusiais asmenimis yra užbaigti. Gavęs nurodytą paaiškinimą, K. Pempė pasirašė sutartį priešprojektinių pasiūlymų rengimui (techninio projekto rengimas joje nenumatyta) ir pateikė Užsakovui architektūrinius pasiūlymus pagal, jo teigimu, paties sudarytą, su Konkurso sąlygomis nederintą ir nelygintą programą;
- e. Naujojoje programoje buvo nustatytas kitas bažnyčios titulas, reikalaujama atspindėti jo simboliką, įprasminti Palaimintojo Jono Pauliaus II atminimą. Taip pat programoje buvo nustatyti kompleksą sudarančių pastatų sudėties, apimties, funkcinių ryšių ir kiti reikalavimai. K. Pempės sudaryta Palaimintojo Jono Pauliaus II bažnyčios programa neesmingai skiriasi nuo konkursui pateiktos Pašilaičių bažnyčios programos, abiejų projektų vieta yra ta pati ir abu projektai yra orientuoti į tuos pačius naudotojus;
- f. Prieš sutikdamas rengti architektūrinius pasiūlymus K. Pempė su D. Trainausku ir kitais laimėtojų grupės nariais nesusisiekė. K. Pempė išreiškė apgailėstą, kad pasiklojė Užsakovo teigimu, jog santykiai su Konkurso laimėtojais yra pilnai pasibaigę, ir neinformavo Konkurso laimėtojų apie pradėtą derybas.

IV. Dėl kai kurių aplinkybių ir sąvokų aiškinimo

Dėl profesinės etikos sampratos. Komisija pažymi, kad nei LAS etikos komisija, nei LAR profesinės etikos taryba nėra įpareigotos svarstyti architekto, kaip žmogaus, vidinės etikos ir moralės, kurios lygmenys pas kiekvieną yra skirtingi ir kiekvienas sprendžia, koks asmeninės etikos ir moralės lygmuo yra jam priimtinas (kol tai nepažeidžia kito žmogaus teisių). Architekto **profesinės etikos** lygmenį nustato architektų tarpusavio sutarimu patvirtinti **profesinės etikos kodeksai, įtvirtinantys vienodą profesinio elgesio standartą**, kurio visi architektūrine veikla užsiimantys asmenys, įgydami architekto kvalifikaciją ar įstodami į tam tikrą architektų asociaciją įsipareigoja laikytis. Visi Lietuvoje atestuoti architektai yra įsipareigoję laikytis Europos architektūros paslaugų teikėjo etikos kodekso, LAR nariai – Architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (atitinkančio minėtą Europos kodeksą), o LAS nariai – papildomai ir Architekto profesijos etinių principų. Architekto veiklos ir elgesio atitikimą nurodytų dokumentų nuostatomis ir nagrinėja LAS etikos komisija bei LAS profesinės etikos taryba.

Dėl Kodekse įtvirtintų sąžiningumo, dorumo ir kitų principų. Komisija pažymi, kad Kodekse įtvirtinti sąžiningumo, dorumo, veikimo visuomenės labui ir kiti principai apibendrina Kodekse pateikiamų konkrečių nuostatų pradines intencijas, nurodo architekto veiklos gaires, apibrėžia jo atsakomybę prieš visuomenę bei kitus šios profesijos atstovus. Tačiau šie principai negali būti aiškinami atskirai nuo Kodekse pateikiamų konkrečių įsipareigojimų. Architekto elgesio atitikimas šiems principams neturi būti vertinamas remiantis vien subjektyvia vertintojo nuomone, o turi būti atsižvelgiama į konkrečias susidariusios situacijos aplinkybes ir jų santykį su Kodekse įtvirtintais konkrečiais įpareigojimais. Kodekse įtvirtintais principais turi būti vadovojamasi aiškinant abejones keliančias Kodekso nuostatas.

Dėl konkursų ir jų rezultatų privalomumo. Komisija su apgailėstumu pažymi, kad iki šiol jokiame norminiame dokumente nėra nustatyta privalomo architektūrinių konkursų organizavimo visuomenei svarbiems statiniams. Statytojai (užsakovai) yra laisvi nuspręsti, ar organizuoti architektūrinį konkursą, ar savo nuožiūra pasirinkti architektą visuomenei svarbaus statinio projektavimui. Komisija neteigia, kad parinktas kvalifikuotas architektas negali pateikti kokybiškų architektūrinių sprendimų, tačiau mano, kad

bendrą visuomeninį interesą labiau atspindi jau daug metų Europoje plačiai naudojamas architektūrinio konkurso metodas. Tinkamai organizuotas architektūrinis konkursas, kuriame sprendimus priima iš ekspertų sudaryta komisija, yra efektyvesnė priemonė, galinti veiksmingiau užtikrinti aukštą kokybę architektūros srityje.

Komisija taip pat pažymi, kad nei Kodekse, nei Etiniuose principuose nėra įtvirtinta draudimų teikti pasiūlymus tam pačiam užsakovui dėl to paties projekto, jei anksčiau dėl šio projekto yra įvykdytas architektūrinis konkursas ar kitas architektas yra tam užsakovui teikęs savo pasiūlymus. Tokie ribojimai galėtų turėti kartelinio susitarimo požymių, o tokie susitarimai yra draudžiami galiojančių įstatymų. Tačiau kartu Komisija pažymi, kad teikiant pasiūlymus užsakovui, galioja Kodekse ir Etiniuose principuose įtvirtinta pareiga informuoti anksčiau tą patį darbą pradėjusį architektą.

Komisija atkreipia dėmesį, kad dabartinėje praktikoje, kurios formavimui sąlygas sudaro esamas teisinis reguliavimas, pats konkurso laimėjimas savaime nesuponuoja garantijos, kad tiesiogiai ar konkurso būdu architektūrinį pasiūlymą pateikęs architektas jį įgyvendins. Laimėjusio konkursinio darbo tęstinumo garantijos, skirtos deramai apginti viešąjį interesą, galėtų būti įtvirtintos architektūrinių konkursų sąlygose, tačiau šiuo metu, stengiantis įtikti konkursus savo iniciatyva organizuojantiems užsakovams, tokių reikalavimų (užsakovo įsipareigojimų) dažniausiai atsisakoma.

Dėl konkurso rengiančios organizacijos vadovo statuso. Komisija sprendžia, kad organizacijos vadovas negali būti prilyginamas architektūrinio konkurso komisijos nariui, ypač tais atvejais, kai konkurso komisijos posėdžiai yra uždari. Konkurso rengiančios organizacijos vadovas, tvirtindamas konkurso sąlygas, patvirtina susitarimą tarp konkurso skelbėjo, konkurso organizatoriaus ir sąlygas priimsiančių konkurso dalyvių, tačiau pateiktų darbų svarstyme ir sprendimo priėmimo nedalyvauja. Todėl Kodekso nuostata, ribojanti komisijos nario galimybes užimti kokias nors kitas pareigas, susijusias su šio konkurso objektu, konkurso rengiančios organizacijos vadovui netaikytina.

Dėl programos tapatumo. Komisijos vertinimu, projektavimo programą (užduotį) sudaro funkciniai, techniniai, technologiniai ir kiti užsakovo poreikius atspindintys reikalavimai. Skirtingose programose šie reikalavimai turi esmingai skirtis, t. y. pagal vieną programą parengtame projekte įgyvendinant kitos programos reikalavimus, turi kilti būtinybė keisti esminius objekto architektūrinius sprendinius. Skirtingas objekto pavadinimas, tame tarpe bažnyčios titulas, gali būti skirtingos programos požymiu tuo atveju, jei jo pakeitimas kartu privalomai iššaukia aukščiau nurodytus architektūrinių sprendinių pakeitimus. Nagrinėtoje situacijoje, Komisijos narių daugumos vertinimu, naująją programą buvo galima įgyvendinti nebūtinai pakeičiant esminius Konkurso laimėjusio pasiūlymo sprendinius, todėl K. Pempės atliktas projektas nelaikytinas kito objekto projektu.

Dėl architekto paskyrimo. Kodekse nustatyta kito architekto informavimo pareiga siejama su situacija, kai *tuo pačiu metu yra paskirtas kitas architektūros paslaugų teikėjas*. Originalioje šio dokumento versijoje anglų kalba nurodoma, kad informuoti būtina, jei kitas architektas turi sutartį (*has an existing contract*) su tuo pačiu užsakovu to paties projekto rengimui. Komisija atkreipia dėmesį, kad sutartis nebūtinai reiškia rašytinį dokumentą. Komisijos vertinimu, informavimo pareiga atsiranda, kai tarp užsakovo ir kito architekto tęsiasi tam tikri santykiai, susiję su to paties projekto rengimu, t.y. neabejotinai informavimo pareiga atsiranda, jei kitas architektas turi sudaręs sutartį su užsakovu ir rengia tą patį projektą, taip pat ši pareiga turi būti įgyvendinama tuo atveju, jei tarp užsakovo ir kito architekto vyksta derybos arba užsakovas turi sutartyje ar konkurso sąlygose įtvirtintą pareigą derėtis. Komisijos narių daugumos nuomone, Konkurso sąlygose numatyta derybų galimybė ir nuolat palaikomas ryšys taip pat reiškia tebesitęsiančius santykius tarp Užsakovo ir Konkurso laimėtojų tol, kol Užsakovas aiškiai neinformuoja laimėtojų, jog derybų yra galutinai atsisakyta.

Taip pat Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Kodekso 4.11 punkte įtvirtinta pareiga informuoti kitą architektą privalo būti įgyvendinama tuomet, kai *jiems yra žinoma, ar kada pagrįstai pasiteiravę gali sužinoti* apie kito architekto turimą sutartį dėl to paties darbo. Taigi, prieš teikdamas pasiūlymą architektas

nebūtinai turi būti tikras dėl kito architekto santykių su užsakovu – turėdamas duomenų apie tokių santykių galimybę, jis privalo susisiekti su kitu, anksčiau prie to objekto dirbusiu ar tebedirbančiu, architektu ir iš jo (ne iš užsakovo arba ne vien iš užsakovo) sužinoti apie tikrąją padėtį.

Dėl kito architekto informavimo formos. Kodekse nėra nustatyta aukščiau nurodyto informavimo forma, tačiau Komisijos vertinimu, informuojama turi būti tokiu būdu, kad esant reikalui būtų galima patvirtinti tokio informavimo faktą. Komisija pabrėžia, kad informavimas nurodytu atveju nereiškia, kad kitas architektas turi duoti sutikimą ar pateikti sutarties egzistavimo/neegzistavimo ar derybų užbaigimo/neužbaigimo įrodymus. Komisijos vertinimu, ši informavimo pareiga pirmiausia yra skirta suteikti kitam architektui galimybę, remiantis sutartyse ar konkurso sąlygose įtvirtintais tarpusavio susitarimais, apginti ar pabandyti apginti savo teises prieš užsakovą, todėl pats kito architekto informavimo faktas yra pakankamas tinkamam Kodekso nuostatų įgyvendinimui.

IV. Komisijos sprendimas

Komisija, vadovaudamasi Kodekse bei Etiniuose principuose įtvirtintomis profesinės etikos nuostatomis, pripažino, kad įgyvendinęs šiuose dokumentuose įtvirtintą informavimo pareigą, architektas Kęstutis Pempė turėjo teisę rengti ir teikti Užsakovui bažnyčios Pašilaičiuose architektūrinius pasiūlymus. Tačiau atsižvelgdama į tai, kad K. Pempė, žinodamas apie įvykusį Konkursą ir jo laimėtojus, taip pat žinodamas, kad su laimėtojais gali būti vykdomos derybos, bet neturėdamas duomenų, kad laimėtojai yra informuoti apie derybų atsisakymą, **prieš pradėdamas pasiūlymų rengimą nesusisiekė su Konkursą laimėjusia ir su Užsakovu ryšius tebe palaikančia autorių grupe ir neinformavo jos apie ketinimą teikti architektūrinius pasiūlymus** tam pačiam užsakovui dėl tos pačios paskirties ir apimties objekto toje pačioje vietoje, todėl Jungtinė etikos komisija balsų dauguma nusprendė, kad architektas Kęstutis Pempė **pažeidė profesinės etikos nuostatas**, įtvirtintas Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso 4.11 punkte ir LAS patvirtintų Architekto profesijos etinių principų 6.1 punkte.

Atsižvelgdama į Profesinės etikos nuostatas pažeidusios pusės geranoriškumą talkinant Komisijai aiškinantis visas aplinkybes bei į viešą apgailėstą dėl galimo pažeidimo, Jungtinė etikos komisija nesiūlo skirti jokios papildomos nuobaudos.

Komisija dėkoja abiem pusėm už geranorišką bendradarbiavimą su Komisija ir atsiprašo, kad aiškinantis situaciją jiems teko atsakyti į nelabai patogius klausimus. Taip pat Komisija agailestauja, kad Užsakovas – VŠĮ Vilniaus arkivyskupijos Ekonomo tarnyba nerado laiko dalyvauti Komisijos darbe, nagrinėjant konflikto aplinkybes, prie kurių sukūrimo nemažai prisidėjo.

IV. Komisijos rekomendacijos

Atsižvelgdama į architektų bei visos Lietuvos visuomenėje kilusių diskusijų ir nepasitenkinimų mastą bei įvertinusi susiklosčiusios situacijos įtaką architektų bendruomenės vieningumui, orumui bei visuomenės pagarbai architekto profesijai, Jungtinė etikos komisija rekomenduoja:

1. LAS ir LAR valdymo organams rekomenduojama siekti, kad teisės aktuose būtų įtvirtinta nuostata, įpareigojanti statytojus (užsakovus) **privalomai organizuoti architektūrinius konkursus visuomenei svarbiems statiniams**. Visiems architektams rekomenduojama aktyviai prisidėti prie šių asociacijų veiklos, nenusišalinti nuo bendrai priimamų sprendimų, burtis į vieningą, pagarbią ir orią bendruomenę, remti visiems architektams bei visuomenei svarbių tikslų įgyvendinimą.
2. Visiems statytojams (užsakovams) rekomenduojama sprendimus dėl numatomo statyti visuomenei svarbaus statinio architektūrinės išraiškos priimti kartu su architektų-ekspertų komisija, rengiant

architektūrinius konkursus. Šių konkursų metu jų užsakovams rekomenduojama aktyviai dalyvauti konkursinių pasiūlymų vertinime, skirti į komisijas **galutinius sprendimus užsakovo vardu galinčius priimti asmenis**, laiku išreikšti nepritariamą konkurse vertinamiems darbams.

3. LAS ir kitoms organizacijoms, rengiančioms architektūrinius konkursus, ruošiant ir platinant konkurso sąlygas bei viešinant bet kokią su šiais konkursais susijusią informaciją, rekomenduojama **aiškiai atskirti** architektūrinės idėjos konkursus, skirtus tam tikros teritorijos geriausių vystymo kryptių, idėjų parinkimui, nuo projekto konkursų, kurių tikslas – nustatyti geriausio pasiūlymo autorių, su kuriuo būtų sudaroma sutartis dėl projekto rengimo. Visais atvejais, rekomenduojama nustatyti konkurso laimėtojams tokio dydžio premijas, kurios padengtų dalyvavimo konkurse kaštus, o projekto konkurso sąlygose rekomenduojama įtvirtinti užsakovo **prievolę** su konkurso laimėtojais vykdyti derybas dėl projektavimo sutarties sudarymo;
4. Visiems architektūrine veikla užsiimantiems ir konkursuose dalyvaujantiems architektams rekomenduojama prieš rengiant ir teikiant konkursinius pasiūlymus atsakingai įvertinti konkurso sąlygas ir dalyvauti tik tuose konkursuose, kurių **sąlygos yra aiškios ir architektui priimtinos**. Kilus neaiškumui dėl Užsakovo įsipareigojimų ar kitų konkurso sąlygų nuostatų, rekomenduojama laiku kreiptis į konkurso užsakovą ar organizatorių dėl sąlygų išaiškinimo. Komisija primena, kad Kodeksas įtvirtina architekto įsipareigojimą *nedalyvauti jokiam projektų konkurse ir nepateikti paraiškos dalyvauti varžytuvėse bei neteikti pasiūlymo, kur darbo, kuris bus atliekamas, ar paslaugų, kurios bus teikiamos, kokybės vertinimas arba būsimo paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos vertinimas nėra dominuojantis kriterijus*.
5. Visiems architektūrinių konkursų laimėtojams, su kuriais pagal konkurso sąlygas privaloma vesti derybas dėl projektavimo sutarties sudarymo, užsakovui nesilaikant priimtų įsipareigojimų rekomenduojama teisinėmis priemonėmis **ginti savo pažeistas teises**. Komisija pažymi, kad LAS bei LAR skirtos atstovauti bendriesiems profesiniams architektų interesams, tačiau nė viena iš jų neturi įgaliojimų atstovauti architektams jų tiesioginiuose civiliniuose santykiuose su užsakovais, tame tarpe, su konkursų skelbėjais.
6. Visiems architektams, tiek vykdant architektūrinę veiklą, tiek sprendžiant tarpusavio ginčus, rekomenduojama laikytis pagarbos vienas kitam bei kito atliktam darbui, **konstruktyvios ir neįžeidžiančios kritikos**, taip pat kitų Kodekse išdėstytų profesinės etikos principų bei normų.

Šis sprendimas yra perduodamas Prašymus pateikusiems asmenims kaip atsakymas į jų pateiktus klausimus. Taip pat, šis sprendimas skelbiamas LAS ir LAR internetiniuose tinklapiuose.

Jungtinės etikos komisijos pirmininkas

Linas Tuleikis

Jungtinės etikos komisijos sekretorius

Tumas Mazūras

Sprendimo projektą rengė: Daiva Bakšienė

Nagrinėjimui pateikti dokumentai

1. LAS narių Donaldo Trainausko ir Dariaus Baliukevičiaus 2013-04-30 prašymas LAS etikos komisijai;
2. LAS ir LAR nario Kęstučio Pempės 2013-05-14 prašymas ir 2013-05-20 šio prašymo patikslinimas, pateiktas LAR profesinės etikos tarybai;
3. Pašilaičių parapiinės bažnyčios Vilniuje architektūrinių pasiūlymų konkurso sąlygos su priedais (elektroninė versija, gauta iš LAS ir D. Trainausko);
4. Palaimintojo Jono Pauliaus II-ojo bažnyčios pastatų komplekso programa (pateikta K. Pempės);
5. VšĮ Vilniaus arkivyskupijos Ekonomo tarnybos 2013-05-15 raštas Nr. 086 (pateiktas Užsakovo);
6. K. Pempės ir VšĮ Vilniaus arkivyskupijos Ekonomo tarnybos sudaryta sutartis dėl priešprojektinių pasiūlymų rengimo (pristatyta K. Pempės Komisijos posėdžio metu);
7. LAS archyvinė Konkurso medžiaga (<http://www.architektusajunga.lt/las-konkursai/archyvas/no-2007/pasilaiciu-baznycios-vilniuje-konkursas>; žiūrėta 2013-05-22).